

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل
مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات آموزش و ترویج کشاورزی
مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان اردبیل

برنامه پنج ساله الگوی کشت محصولات زراعی و باغی شهرستان مشگین شهر

تدوین

دکتر داود حسن بناء

مهندس علیرضا خواجهی

دکتر حسین کربلائی خواوی

مهندس احمد شهریار

مهندس یوسف جهانی

مهندس مقصود خیاچهره

نشریه فنی، شماره ۶۱، سال ۱۳۹۴

بسم الله الرحمن الرحيم

نشریه فنی

برنامه پنج ساله الگوی کشت محصولات زراعی و باعی شهرستان مشگین شهر

رئیس کمیته تدوین الگوی کشت استان اردبیل: مهندس عدیل سروی

اعضای کمیته تدوین الگوی کشت استان اردبیل

-۱	مهندس میرجمال الدین پوریغمبر
-۲	مهندس علیرضا خواجهی
-۳	دکتر حسین کربلائی خیاوی
-۴	دکتر اکبر ابرغانی
-۵	دکتر داود حسن پناه
-۶	مهندی غلامرضا امینزاده
-۷	مهندی حسن روحی
-۸	مهندی غفور آقانی
-۹	مهندی محمد ابراهیمی
-۱۰	مهندی معرفت قاسمی
-۱۱	مهندی یوسف جهانی
-۱۲	مهندی مقصود ضیاچهره
-۱۳	مهندی حرم عدلی
-۱۴	مهندی عادل پورمحبت

اعضای تدوین الگوی کشت شهرستان مشگین شهر

-۱	مهندی احمد شهریار
-۲	مهندی بیژن محمودی
-۳	مهندی عاطله کربی
-۴	مهندی حسن اصغری
-۵	مهندی عزیز آقا پرهاشم

تدوین

دکتر داود حسن پناه: بخش تحقیقات زراعی و باعی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان اردبیل (مازن)، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، اردبیل، ایران

مهندی علیرضا خواجهی: کارشناس ارشد اصلاح نباتات سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل

دکتر حسین کربلائی خیاوی: بخش تحقیقات گیاهپژوهی، مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان اردبیل (مازن)، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، اردبیل، ایران

مهندی احمد شهریار: مدیر جهاد کشاورزی شهرستان مشگین شهر

مهندی یوسف جهانی: بخش تحقیقات زراعی و باعی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان اردبیل (مازن)، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، اردبیل، ایران

مهندی مقصود ضیاچهره: کارشناس زراعت سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل

نشریه فنی، شماره ۱۴ سال ۱۳۹۴

این نشریه در تاریخ ۱۳۹۴/۶/۴۷۶۲۲ با شماره ۱۳۹۴/۶/۳ در مرکز اطلاعات و مدارک علمی

کشاورزی به ثبت رسیده است.

وزارت جهاد کشاورزی

سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل
مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی

وزارت جهاد کشاورزی

سازمان تحقیقات آموزش و تربیت کشاورزی
مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان اردبیل

<p>عنوان نشریه: برنامه پنجم ساله الگوی کشت محصولات زراعی و باغی شهرستان مشگین شهر</p> <p>تدوین: دکتر داود حسن پناه، مهندس علیرضا خواجهی، دکتر حسین کربلائی خیاوی، مهندس احمد شهریار، مهندس یوسف جهانی، مهندس مقصود ضیاچهره</p> <p>رئیس کمیته تدوین الگوی کشت استان اردبیل: مهندس عدیل سروی</p> <p>اعضای کمیته تدوین الگوی کشت استان اردبیل: مهندس میرجمال الدین پوریغمبر، مهندس علیرضا خواجهی، دکتر حسین کربلائی خیاوی، دکتر اکبر ابرغانی، دکتر داود حسن پناه، مهندس غلامرضا امین زاده، مهندس حسن روحی، مهندس غفور آقائی، مهندس محمد ابراهیمی، مهندس معرفت قاسمی، مهندس یوسف جهانی، مهندس مقصود ضیاچهره، مهندس حرم عدلی، مهندس عادل پورمحبت</p> <p>اعضای تدوین الگوی کشت شهرستان مشگین شهر: مهندس احمد شهریار، مهندس بیژن محمودی، مهندس عاطفه کریمی، مهندس حسن اصغری، مهندس عزیزالقا برها</p> <p>ویرایش علمی: مهندس غلامرضا امین زاده</p> <p>ویرایش فنی: مهندس علیرضا خواجهی، مهندس مقصود ضیاچهره، مهندس فرهاد زندی</p> <p>ناشر: سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل - مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی</p> <p>شماره کان: ۵۰۰ جلد</p> <p>نوبت و سال انتشار: اول / ۱۳۹۴</p> <p>شماره نشریه فنی: ۶۱</p> <p>قیمت: رایگان (مخصوص مدیران اجرایی، محققان، کارشناسان و مروجان)</p>
--

نشانی: اردبیل - مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان اردبیل،

تلفن: ۰۴۵ (۳۲۷۵۱۵۷۹)

اردبیل - شهرک اداری بعثت، سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل،

مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی، تلفن: ۰۴۵ (۳۳۷۴۳۵۰۰)

مخاطبان نشریه:

مدیران اجرایی، محققان، کارشناسان و مروجان محصولات زراعی و باگی
شهرستان مشگین شهر

اهداف آموزشی:

شما خوانندگان گرامی در این نشریه فنی با:

- موقعیت جغرافیایی و پتانسیل‌های کشاورزی (زراعی و باگی) شهرستان مشگین شهر
- برنامه الگوی کشت پنج ساله شهرستان مشگین شهر
- روش‌های انتقال دانش و فناوری به بهره‌برداران و کارشناسان در شهرستان مشگین شهر

آشنا خواهید شد.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۶	پیشگفتار
۸	موقعیت جغرافیایی شهرستان مشگین شهر
۱۰	پتانسیل‌های کشاورزی (زراعی و باگی) شهرستان مشگین شهر
۱۳	جدول ۱- الگوی کشت زراعی شهرستان مشگین شهر در سال اول (۱۳۹۵)
۱۴	جدول ۲- الگوی کشت زراعی شهرستان مشگین شهر در سال دوم (۱۳۹۶)
۱۵	جدول ۳- الگوی کشت زراعی شهرستان مشگین شهر در سال سوم (۱۳۹۷)
۱۶	جدول ۴- الگوی کشت زراعی شهرستان مشگین شهر در سال چهارم (۱۳۹۸)
۱۷	جدول ۵- الگوی کشت زراعی شهرستان مشگین شهر در سال پنجم (۱۳۹۹)
۱۸	جدول ۶- الگوی کشت باگی شهرستان مشگین شهر در سال اول (۱۳۹۵)
۲۰	جدول ۷- الگوی کشت باگی شهرستان مشگین شهر در سال دوم (۱۳۹۶)
۲۲	جدول ۸- الگوی کشت باگی شهرستان مشگین شهر در سال سوم (۱۳۹۷)
۲۴	جدول ۹- الگوی کشت باگی شهرستان مشگین شهر در سال چهارم (۱۳۹۸)
۲۶	جدول ۱۰- الگوی کشت باگی شهرستان مشگین شهر در سال پنجم (۱۳۹۹)
۲۸	جدول ۱۱- برنامه پنج ساله الگوی کشت محصولات زراعی و باگی شهرستان مشگین شهر در بخش آموزش و ترویج
۲۹	جدول ۱۲- برگزاری نمایشگاه های سالانه با هدف انتقال دانش و فناوری به بهره‌برداران و کارشناسان
۳۰	جدول ۱۳- توسعه روش‌های نوین آبیاری در شهرستان مشگین شهر
۳۲	دستاوردهای اجرای الگوی کشت شهرستان مشگین شهر
۳۳	پیشنهادات
	منابع مورد استفاده

پیشگفتار

با توجه به اهمیت برنامه‌ریزی الگوی کشت محصولات زراعی و باگی برای شهرستان مشگین شهر و تاکید جناب آقای مهندس عدیل سروی ریاست محترم سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل در این خصوص، از بیست و پنجم تیر ماه سال ۱۳۹۴ کمیته‌ای با مشارکت کارشناسان خبره‌ی واحدهای فنی و اجرایی، آموزش، ترویج و تحقیقات با مسئولیت مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی سازمان و به منظور تهیه و تدوین برنامه‌ی پنج ساله‌ی الگوی کشت محصولات زراعی و باگی شهرستان مشگین شهر تشکیل و طی جلسات متعدد علمی، فنی و تخصصی، پتانسیل‌ها و قابلیت‌های عرصه‌های کشاورزی شهرستان مشگین شهر مورد بحث و بررسی‌های کارشناسی قرار گرفت که نتیجه آن، تهییه و تدوین برنامه‌ی پنج ساله‌ی الگوی کشت محصولات زراعی و باگی شهرستان مشگین شهر به صورت مجموعه‌ی حاضر می‌باشد. اهم شاخص‌های مورد نظر، با تأکید بر اجرای فازهای مطالعاتی و اجرایی در بازه‌ی زمانی کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت به شرح زیر می‌باشد:

- بهبود کیفیت تولید و بسته‌بندی محصولات باگبانی با تاکید بر ارتقاء سطح سلامت و ایمنی محصولات و توسعه صادرات
- بازسازی و اصلاح باگات سنتی، غیرتجاری و کمبازده و توسعه باگات میوه
- اصلاح ساختار تولید و صادرات محصولات باگبانی
- حفظ، احیاء و توسعه پایدار باگات بهویژه در اراضی شیبدار و در معرض فرسایش
- افزایش بهره‌وری از منابع و عوامل تولید، فرآوری محصولات باگی و کاهش خسارات
- هدفمند نمودن فعالیت‌های صادرات و نوسازی سیستم بازرگانی محصولات زراعی و باگی برای یافتن بازارهای مناسب و مطمئن صادراتی
- استقرار نظام علمی تولید آمار و اطلاعات و اطلاع‌رسانی

- توسعه هماهنگ فعالیت‌های تحقیقات، آموزش، ترویج، مکانیزاسیون، آب و خاک و حفاظت‌بناات مورد نیاز بخش کشاورزی
- افزیش تولید، عرضه و تنوع محصولات زراعی و باگی و توسعه صادرات آنها
- بهره‌گیری از قابلیت‌ها و ظرفیت‌های تولید زراعی و باگی برای افزایش ضریب امنیت غذایی و خودکفایی در محصولات اساسی منطقه
- بهره‌گیری از ظرفیت‌های اشتغال‌زایی زیربخش زراعی و باگی

موقعیت جغرافیای شهرستان مشگین شهر

شهرستان مشگین شهر با وسعت حدود ۳۸۲۵ کیلومترمربع دومین شهر استان اردبیل از نظر وسعت بوده و در مختصات جغرافیایی ۴۷ درجه و یک دقیقه و ۷ ثانیه طول شرقی و ۳۸ درجه و ۳۳ دقیقه و ۳۴ ثانیه عرض شمالی واقع شده است. این شهرستان از شمال با شهرستان گرمی، از جنوب با شهرستان سراب، از شرق با شهرستان اردبیل، از غرب با شهرستان اهر و از شمال شرقی با جمهوری آذربایجان هم مرز می‌باشد. براساس آخرین تقسیمات کشوری، شهرستان مشگین شهر دارای ۶ شهر به نام‌های مشگین شهر، رضی، لاهرود، فخرآباد، مرادلو و قصابه و ۵ بخش به نام‌های مرکزی، مشگین شرقی، ارشق، مرادلو و قصابه و ۲۸۲ آبادی در دامنه شمالی رشته کوه سبلان می‌باشد.

نام قدیم این شهر خیاو بوده و یک واژه‌ای ایرانی و مرکب از خی (خیک آب یا حوضه) + آو (آب) می‌باشد. واژه خیاو در زبان ایرانی، محل پرآب و پردرخت و محل گذر از میان آب و درخت را تداعی می‌کند. رودخانه مشگین شهر که امروزه قره‌سو نامیده می‌شود نیز در قدیم اندرآب نام داشته است. شهر خیاو در دوره‌هایی از تاریخ اسلام، میمند نام داشته و در روزگار سلجوقیان و اتابکان آذربایجان آن را وراوی می‌نامیدند. در سال ۱۲۰۹ میلادی مقارن با ۶۰۵ قمری که گرجستان این بخش از ایران را تصرف کرده بود یکی از امیران گرجی به نام بیشکین، این شهر را به نام خود نامگذاری کرد. این نام بعدها توسط مردم محل به صورت میشکین تلفظ شد. در دوره حکومت رضاشاه، در سال ۱۳۱۶ خورشیدی، به فرمان وی نام میشکین به مشگین شهر تغییر یافت. این شهرستان با قدمت تاریخی بسیار زیاد، مانند گنجینه‌ای است که آثار تاریخی و فرهنگی بسیار کهن را در دل خود نهفته است و از زمان‌های قبل از میلاد

مسیح در این منطقه اجتماعات کوچکی در قسمت‌های پست دره‌ها مستقر گردیده بودند.

طبق آخرین سرشماری در سال ۱۳۹۰ جمعیت این شهرستان ۱۵۱۱۵۶ نفر برآورد شده است که از این تعداد ۷۲۹۵۸ نفر در مناطق شهری و ۷۸۱۹۸ نفر در مناطق روستایی ساکن هستند. نسبت جنسی جمعیت شهرستان شامل ۷۶۵۴۸ مرد و ۷۴۶۰۸ زن می‌باشد. میانگین جمعیت خانواره در این شهرستان ۳/۷ نفر است.

شکل ۱- موقعیت شهرستان مشگین شهر در نقشه جغرافیایی استان اردبیل

پتانسیل‌های کشاورزی (زراعی و باگی) شهرستان مشگین شهر

در سال ۱۳۹۲ شهرستان مشگین شهر با اختصاص ۷۷۳۱۶ هکتار زمین به کشت انواع محصولات زراعی، یکی از قطب‌های اصلی زراعت در سطح استان بوده است. ترکیب کشت محصولات عمده زراعی در این شهرستان شامل غلات با ۸۷ درصد و نباتات علوفه‌ای با ۷ درصد از کل سطح زیرکشت، بیشترین سهم را در ترکیب کشت زراعی این شهرستان دارا می‌باشند. سایر محصولات سهم ناچیزی را به خود اختصاص داده‌اند، این ترکیب کشت عمدتاً ناشی از توجه کشاورزان به زراعت دیم به دلیل کمبود منابع آبی قابل دسترس بوده است.

از کل اراضی زراعی آبی شهرستان، مقدار ۴۶ درصد به کشت غلات (گندم ۲۲/۷ درصد و جو ۲۳/۳ درصد)، ۱۲ درصد به کشت حبوبات، ۳۵ درصد به کشت علوفه و مابقی به کشت سایر محصولات زراعی از قبیل نباتات صنعتی، محصولات جالیزی، سبزیجات و ... اختصاص یافته است. غلات و علوفه جز مهمترین گروه محصولات زراعی آبی این شهرستان محسوب می‌شوند.

از کل اراضی زراعی دیم این شهرستان، مقدار ۵۵/۶ درصد به کشت غلات (۴۲/۹ درصد گندم و ۱۲/۷ درصد جو)، ۲/۶ درصد به کشت حبوبات (عدس و نخود) و ۰/۶ درصد به کشت سایر محصولات زراعی دیم از قبیل علوفه، آفتابگردان و ... اختصاص یافته است. مقدار ۴۶۱۵ هکتار (۴۱/۲ درصد) از اراضی زراعی دیم این شهرستان، تحت آیش می‌باشد. اهمیت نسبی گروه محصولات زراعی غلات، در الگوی کشت زراعت دیم بیشتر می‌باشد.

سطح زیرکشت باغات این شهرستان ۱۴۴۲۴ هکتار می‌باشد که شامل انواع میوه‌های سردسیری نظیر سیب، هلو، شلیل، گلابی، به، گیلاس، آلبالو، انگور و ... است. از کل باغات موجود در این شهرستان، مقدار ۱۴۱۴۲ هکتار آن بارور و مقدار ۲۸۲ هکتار

آن به صورت غیربارور و نهال می‌باشد. براساس آمار موجود، کل تولیدات باگی شهرستان در شرایط نرمال و بدون هیچ گونه دخالت عوامل قهری نظیر سرمزدگی، تگرگ و بارندگی‌های مداوم زمان گلدهی، بالغ بر ۳۰۰ هزار تن است. مقدار ۷۰۴۶ هکتار (حدود ۵۰ درصد) از باگات شهرستان را درختان سیب (به عنوان محصول اصلی شهرستان) با متوسط تولید ۳۰ تن در هکتار و تولید کل ۲۰۹ هزار تن تشکیل می‌دهد. از ارقام سیب موجود در منطقه می‌توان به سیب قرمز لبنانی، زرد لبنانی، شکی و ... اشاره کرد.

دومین محصول اصلی این شهرستان، هلو و شلیل با سطح زیرکشت ۳۴۴۵ هکتار و متوسط عملکرد در هکتار ۲۰ تن می‌باشد. کل تولید هلو و شلیل ۶۸۲۰۰ تن است. از ارقام هلوی موجود می‌توان به ارقام آلبرتا^۱، قجیل قانات، انگیری، اسپرینگ کرست^۲ و از ارقام شلیل رد گلد^۳ و سانگلو^۴ اشاره کرد.

سومین محصول باگی این شهرستان، انگور می‌باشد. سطح زیرکشت این محصول ۲۰۱۵ هکتار و متوسط عملکرد آن در شرایط سنتی ۱۳ تن و در شرایط روسیمی و مکانیزه بالغ بر ۲۵ تن می‌باشد. کل تولید انگور در شرایط عادی ۲۶ هزار تن است. براساس تحقیقات انجام یافته، بیش از ۱۶ رقم انگور در این شهرستان وجود دارد که عبارتند از: ارقام شاهانی، کشممشی، رسمی، یافته، توکیلگن، نورس، کچی‌امجگی، قره‌شلیق، سیرک‌پوسکه، صاحبی، خلیلی، تبرزه، کوپک‌بوغان، آلدرق، تبریز کشممشی و آق‌شلیق. رقم غالب منطقه، کشممشی بی‌دانه سفید است که بیش از ۸۰ درصد از تاکستان‌های این شهرستان را تشکیل می‌دهد.

-
1. Alberta
 2. Spring Crest
 3. Red Gold
 4. Sun Glo

با توجه به وجود فاکتورهای مناسب رشد برای عمدۀ محصولات باغی نیمه‌سردسیری در این شهرستان، روند احداث باغ در سال‌های اخیر در این منطقه رشد چشم‌گیری داشته و در حال حاضر نیز به بیش از چهارده هزار هکتار رسیده است. همچنین سالانه بیش از ۵۰۰ هزار اصله نهال انواع میوه‌های نیمه‌سردسیری از قبیل سیب، گلابی، به، هلو، شلیل، آلو، آلوچه، گیلاس، آلبالو، گردو و انگور تولید می‌شود. در برنامه‌های جهاد کشاورزی تولید نهال با پایه‌های رویشی به جای استفاده از پایه‌های بدري اولويت دارد. جداول الگوی کشت پیشنهادی اراضی زراعی و باغی شهرستان مشگین‌شهر برای پنج سال آینده به شرح ذیل می‌باشند:

جدول ۱- الگوی کشت زراعی شهرستان مشگین شهر در سال اول (۱۳۹۵)

ردیف	نام محصول زراعی	سطح زیرکشت فعلی (هکتار)						سطح زیرکشت سال اول (هکتار)	ملاحظات
		جمع	دیم	آبی	جمع	دیم	آبی		
۱	گندم آبی: ارقام گاسکوئن، سایسونز، پیشگام و میهن و گندم دیم: ارقام آذر، سرداری و رصد با روش های خاک ورزی حفاظتی	۴۸۵۰۰	۴۵۰۰۰	۳۵۰۰	۵۱۴۰۰	۴۷۵۰۰	۳۹۰۰		
۲	جو آبی: ارقام ماکوئی و بیمن و جو دیم: رقم سهند	۱۸۷۰۰	۱۵۰۰۰	۳۷۰۰	۱۵۸۰۰	۱۲۵۰۰	۳۳۰۰		
۳	علوفه (قره یونجه، یونجه همدانی و اسپرس)	۶۱۵۰	۳۰۰	۵۸۵۰	۶۰۷۸	۳۰۰	۵۷۷۸		در تناوب با غلات
۴	نخود	۲۵۰	۲۵۰	-	۱۵۰	۱۵۰	-		با خاک ورزی حفاظتی
۵	عدس	۲۰۰	۲۰۰	-	۴۵۰	۴۵۰	-		با خاک ورزی حفاظتی
۶	خیار	۲۵۰	-	۲۵۰	۲۵۰	-	۲۵۰		-
۷	پیاز	۱۰۰	-	۱۰۰	۸۰	-	۸۰		-
۸	سبزابزمینی (ارقام آگریا، ساوالان، خاوران، کایزر و اسپیریت)	۵۲	-	۵۲	۵۲	-	۵۲		-
۹	گوجه فرنگی	۳۵۰	-	۳۵۰	۳۳۵	-	۳۳۵		با آبیاری نوین
۱۰	برنج (ارقام هاشمی، گرد محلی و طارم)	۱۳۵	-	۱۳۵	۱۳۵	-	۱۳۵		-
۱۱	خللر و ماشک	۱۰۰	-	۱۰۰	۶۰	-	۶۰		کشت دوم بعد از غلات
۱۲	لوبيا (چشم بلبلی و قرمز درخشان)	۱۹۲۰	۶۰۰	۱۳۲۰	۱۸۰۶	۵۰۰	۱۳۰۶		بهره برداری از اراضی پایاب سد سیلان
۱۳	آفتابگردان روغنی	۷۰	۷۰	-	۷۰	۷۰	-		در تناوب با غلات
۱۴	سبزی و جالیز (هندوانه، خربزه و انواع سبزیجات برگی)	۳۰	-	۳۰	۲۰	-	۲۰		بهره برداری از اراضی پایاب سد سیلان

جدول ۲- الگوی کشت زراعی شهرستان مشگین شهر در سال دوم (۱۳۹۶)

ردیف	نام محصول زراعی	سطح زیرکشت فعلی (هکتار)						سطح زیرکشت سال دوم (هکتار)	ملاحظات
		جمع	دیم	آبی	جمع	دیم	آبی		
۱	گندم آبی: ارقام گاسکوئن، سایسونز، پیشگام و میهن و گندم دیم: ارقام آذر، سرداری و رصد با روش های خاکورزی حفاظتی	۴۳۴۰۰	۴۰۰۰۰	۲۴۰۰	۵۱۴۰۰	۴۷۵۰۰	۳۹۰۰		کاهش سطح زیرکشت گندم
۲	جو آبی: ارقام ماکوئی و بیمن و جو دیم: رقم سهند	۲۴۲۰۰	۲۰۰۰۰	۴۲۰۰	۱۵۸۰۰	۱۲۵۰۰	۳۳۰۰		افزایش سطح زیرکشت جو
۳	علوفه (قره یونجه، یونجه همدانی و اسپرس)	۶۲۰۰	۳۰۰	۵۹۰۰	۶۰۷۸	۳۰۰	۵۷۷۸		در تناوب با غلات
۴	نخود	۲۵۰	۲۵۰	-	۱۵۰	۱۵۰	-		در تناوب با غلات
۵	عدس	۵۵۰	۵۵۰	-	۴۵۰	۴۵۰	-		در تناوب با غلات
۶	خیار	۲۵۰	-	۲۵۰	۲۵۰	-	۲۵۰		-
۷	پیاز	۱۰۰	-	۱۰۰	۸۰	-	۸۰		-
۸	سبزابزمینی (ارقام آگریا، ساوالان، خاوران، کایزر و اسپیریت)	۵۲	-	۵۲	۵۲	-	۵۲		-
۹	گوجه فرنگی	۳۵۰	-	۳۵۰	۳۳۵	-	۳۳۵		با آبیاری نوین
۱۰	برنج (ارقام هاشمی، گرد محلی و طارم)	۱۳۵	-	۱۳۵	۱۳۵	-	۱۳۵		-
۱۱	خللر و ماشک	۱۰۰	-	۱۰۰	۶۰	-	۶۰		کشت دوم بعد از غلات
۱۲	لوبيا (چشم بلبلی و قرمز درخشان)	۱۹۹۰	۶۵۰	۱۳۴۰	۱۸۰۶	۵۰۰	۱۳۰۶		بهره برداری از اراضی پایاب سد سیلان
۱۳	آفتابگردان روغنی	۷۰	۷۰	-	۷۰	۷۰	-		در تناوب با غلات
۱۴	سبزی و جالیز (هندوانه، خربزه و انواع سبزیجات برگی)	۳۵	-	۳۵	۲۰	-	۲۰		بهره برداری از اراضی پایاب سد سیلان

جدول ۳- الگوی کشت زراعی شهرستان مشگین شهر در سال سوم (۱۳۹۷)

ردیف	نام محصول زراعی	سطح زیرکشت فعلی (هکتار)						سطح زیرکشت سال سوم (هکتار)	ملاحظات
		جمع	دیم	آبی	جمع	دیم	آبی		
۱	گندم آبی: ارقام گاسکوئن، سایسونز، پیشگام و میهن و گندم دیم: ارقام آذر، سرداری و رصد با روش های خاکورزی حفاظتی	۳۸۱۰۰	۳۵۰۰۰	۳۱۰۰	۵۱۴۰۰	۴۷۵۰۰	۳۹۰۰		
۲	جو آبی: ارقام ماکوئی و بیمن و جو دیم: رقم سهند	۲۹۵۰۰	۲۵۰۰۰	۴۵۰۰	۱۵۸۰۰	۱۲۵۰۰	۳۳۰۰		
۳	علوفه (قره یونجه، یونجه همدانی و اسپرس)	۶۲۵۰	۳۰۰	۵۹۵۰	۶۰۷۸	۳۰۰	۵۷۷۸		
۴	نخود	۳۰۰	۳۰۰	-	۱۵۰	۱۵۰	-		
۵	عدس	۵۵۰	۵۵۰	-	۴۵۰	۴۵۰	-		
۶	خیار	-	۲۵۰	-	۲۵۰	۲۵۰	-		
۷	پیاز	-	۱۰۰	-	۱۰۰	۸۰	-		
۸	سبزابزمینی (ارقام آگریا، ساوالان، خاوران، کاپر و اسپیریت)	-	۵۲	-	۵۲	۵۲	-		
۹	گوجه فرنگی	۳۵۰	-	۳۵۰	۳۳۵	-	۳۳۵		
۱۰	برنج (ارقام هاشمی، گرد محلی و طارم)	-	۱۳۵	-	۱۳۵	۱۳۵	-		
۱۱	خللر و ماشک	۱۵۰	-	۱۵۰	۶۰	-	۶۰		
۱۲	لوبيا (چشم بلبلی و قرمز درخشان)	۲۰۳۰	۶۷۰	۱۳۶۰	۱۸۰۶	۵۰۰	۱۳۰۶		
۱۳	آفتابگردان روغنی	در تناوب با غلات	۷۰	۷۰	-	۷۰	۷۰	-	
۱۴	سبزی و جالیز (هندوانه، خربزه و انواع سبزیجات برگی)	پاییاب سد سیلان	۴۰	-	۴۰	۲۰	-	۲۰	

جدول ۴- الگوی کشت زراعی شهرستان مشگین شهر در سال چهارم (۱۳۹۸)

ردیف	نام محصول زراعی	سطح زیرکشت فعلی (هکتار)						ملحوظات
		جمع	دیم	آبی	جمع	دیم	آبی	
۱	گندم آبی: ارقام پیشگام و میهن و گندم دیم: ارقام آذر، سرداری و رصد با روش‌های خاک‌ورزی حفاظتی	۳۲۸۰۰	۳۰۰۰	۲۸۰۰	۵۱۴۰۰	۴۷۵۰۰	۳۹۰۰	کاهش سطح زیرکشت گندم
۲	جو آبی: ارقام ماقوئی و بهمن و جو دیم: رقم سهند	۳۴۸۰۰	۳۰۰۰	۴۸۰۰	۱۵۸۰۰	۱۲۵۰۰	۳۳۰۰	افزایش سطح زیرکشت جو
۳	علوفه (قره‌یونجه، یونجه همدانی و اسپرس)	۶۲۵۰	۳۰۰	۵۹۵۰	۶۰۷۸	۳۰۰	۵۷۷۸	در تناوب با غلات
۴	نخود	۳۰۰	۳۰۰	-	۱۵۰	۱۵۰	-	در تناوب با غلات
۵	عدس	۵۵۰	۵۵۰	-	۴۵۰	۴۵۰	-	در تناوب با غلات
۶	خیار	۲۵۰	-	۲۵۰	۲۵۰	-	۲۵۰	-
۷	پیاز	۱۰۰	-	۱۰۰	۸۰	-	۸۰	-
۸	سبزابزمینی (ارقام آگریا، ساوالان، خاوران، کایزر و اسپیریت)	۵۲	-	۵۲	۵۲	-	۵۲	-
۹	گوجه فرنگی	۳۵۰	-	۳۵۰	۳۳۵	-	۳۳۵	با آبیاری نوین
۱۰	برنج (ارقام هاشمی، گرد محلی و طارم)	۱۳۵	-	۱۳۵	۱۳۵	-	۱۳۵	-
۱۱	خللر و ماشک	۱۵۰	-	۱۵۰	۶۰	-	۶۰	کشت دوم بعد از غلات
۱۲	لوبيا (چشم ببلی و قرمز درخشان)	۲۰۷۰	۶۹۰	۱۳۸۰	۱۸۰۶	۵۰۰	۱۳۰۶	بهره برداری از اراضی پایاب سدسیلان
۱۳	آفتابگردان روغنی	۷۰	۷۰	-	۷۰	۷۰	-	در تناوب با غلات
۱۴	سبزی و جالیز (هندوانه، خربزه و انواع سبزیجات برگی)	۴۰	-	۴۰	۲۰	-	۲۰	بهره برداری از اراضی پایاب سدسیلان

جدول ۵- الگوی کشت زراعی شهرستان مشگین شهر در سال پنجم (۱۳۹۹)

ردیف	نام محصول زراعی	سطح زیرکشت فعلی (هکتار)						ملحوظات
		جمع	دیم	آبی	جمع	دیم	آبی	
۱	گندم آبی: ارقام پیشگام و میهن و گندم دیم: ارقام آذر، سرداری و رصد با روش‌های خاک‌ورزی حفاظتی	۲۷۵۰۰	۲۵۰۰۰	۲۵۰۰	۵۱۴۰۰	۴۷۵۰۰	۳۹۰۰	کاهش سطح زیرکشت
۲	جو آبی: ارقام ماکوئی و بیمن و جو دیم: رقم سهند	۴۰۱۰۰	۳۵۰۰۰	۵۱۰۰	۱۵۸۰۰	۱۲۵۰۰	۳۳۰۰	افزایش سطح زیرکشت جو
۳	علوفه (قره‌یونجه، یونجه همدانی و اسپرس)	۶۴۵۰	۳۰۰	۶۱۵۰	۶۰۷۸	۳۰۰	۵۷۷۸	در تناوب با غلات
۴	نخود	۳۰۰	۳۰۰	-	۱۵۰	۱۵۰	-	در تناوب با غلات
۵	عدس	۵۵۰	۵۵۰	-	۴۵۰	۴۵۰	-	در تناوب با غلات
۶	خیار	-	۲۵۰	-	۲۵۰	۲۵۰	-	-
۷	پیاز	-	۱۰۰	-	۱۰۰	۸۰	-	-
۸	سبزابزمینی (ارقام آگریا، ساوالان، خاوران، کایزر و اسپیریت)	-	۵۲	-	۵۲	۵۲	-	-
۹	گوجه فرنگی	۳۵۰	-	۳۵۰	۳۳۵	-	۳۳۵	با آبیاری نوین
۱۰	برنج (ارقام هاشمی، گرد محلی و طارم)	-	۱۳۵	-	۱۳۵	۱۳۵	-	-
۱۱	خللر و ماشک	۱۵۰	-	۱۵۰	۶۰	-	۶۰	کشت دوم بعد از غلات
۱۲	لوبيا (چشم بلبلی و قرمز درخشان)	۲۱۰۰	۷۰۰	۱۴۰۰	۱۸۰۶	۵۰۰	۱۳۰۶	بهره برداری از اراضی پایاب سد سبلان
۱۳	آفتابگردان روغنی	-	۷۰	۷۰	-	۷۰	۷۰	در تناوب با غلات
۱۴	سبزی و جالیز (هندوانه، خربزه و انواع سبزیجات برگی)	۴۰	-	۴۰	۲۰	-	۲۰	بهره برداری از اراضی پایاب سد سبلان

جدول ۶- الگوی کشت باگی شهرستان مشگین شهر در سال اول (۱۳۹۵)

نام محصول	نام	%	ارقام						پایه	
			جمع	غیربارور	بارور	جمع	غیربارور	بارور	سطح زیرکشت فعلی (هکتار)	
سیب	۱	بذری	۷۰۵۰	۶۰	۶۹۹۰	۷۰۵۰	۶۴	۶۹۸۶	رد، گلدن و شکی	
رویشی	۲	بذری	۲۴	۱۰	۱۴	۱۴	—	۱۴	شکی، گلدن، اسموتی، استارکریمسون، اسپارتان، گالا و گرانی اسمیت	
گلابی	۳	بذری	۷۴	۶	۶۸	۷۴	۶	۶۸	بومی و نظر	
رویشی	۴	بذری	۵	۵	—	—	—	—	ویلیام دوشن، بلا دی جنیو، لوئیزین، کوشیا و بومی	
به	۳	بذری	۸۱	۱۶	۶۵	۸۱	۱۶	۶۵	بومی و اصفهان	
رویشی	۵	بذری	۵	۵	—	—	—	—	بومی و اصفهان	
آلبالو	۴	بذری	۲۱۷	۱۲	۲۰۵	۲۱۷	۱۲	۲۰۵	بومی و مجارستان	
رویشی	۶	بذری	۱۰	۱۰	—	—	—	—	بومی و مجارستان	
گیلاس	۵	بذری	۳۱۹	۵۹	۲۶۰	۳۱۹	۵۹	۲۶۰	بومی و سیاه مشهد	
رویشی	۷	بذری	۱۰	۱۰	—	—	—	—	تکداشه مشهد و بومی	
گوجه	۶	بذری	۵۵	۲	۵۳	۵۵	۲	۵۳	بومی	
رویشی	۸	بذری	۳	۳	—	—	—	—	برقان و بومی	
آلو	۷	بذری	۷۹	۲	۷۷	۷۹	۲	۷۷	بومی، انت، قطره طلا، سانتاروزا و شابلون	
رویشی	۹	بذری	۵	۵	—	—	—	—	انت، استانلی، شابلون و بومی	
هلو	۸	بذری	۲۴۳۹	۱۴	۲۴۲۵	۲۴۳۹	۱۴	۲۴۲۵	بومی، آبرتا، انجیری و قجیل قفانات	
زردآلو	۹	بذری	۱۰	۱۰	—	—	—	—	آبرتا، انجیری، اسپرینگ، کرسن و بومی	
		بومی و خسین خانی	۴۶۸	—	۴۶۸	۴۶۸	—	۴۶۸		
		رویشی	۳	۳	—	—	—	—	حسین خانی، ارمستان و بومی	

ادامه جدول ٦-

نام محصول	ردیف:	پایه	ارقام	سطح زیرکشت سال اول (هکتار)					
				جمع	غیربارور	بارور	جمع	غیربارور	بارور
بومی، ردگلد، سانگلو، ایندوپندانس و سان کینگ	۱۰	شلیل	بذری	۱۰۴۱	۴۱	۱۰۰۰	۱۰۴۱	۴۱	۱۰۰۰
ایندوپندانس، انجیری، ردگلد و بومی				۱۵	۱۵	-	-	-	-
کشممشی بی دانه، شاهانی، رسمی و صاحبی	۱۱	انگور آبی	قلمه	۲۰۱۷	۴	۲۰۱۳	۲۰۱۷	۴	۲۰۱۳
کشممشی بی دانه سفید، سیاه و قرمز، یاقوتی و پرلت				۱۰	۱۰	-	-	-	-
کشممشی بی دانه، یاقوتی و رشه	۱۲	انگور دیم	قلمه	۲۰	۲۰	-	۲۰	۲۰	-
بومی				۵۵	-	۵۵	۵۵	-	۵۵
بومی، سنگی و شکوفه	۱۳	بادام آبی	بذری	۳۳	-	۳۳	۳۳	-	۳۳
شکوفه، سهند، نون باریل، آذر و بومی				۳	۳	-	-	-	-
شکوفه، سهند و آذر	۱۴	بادام دیم	بذری	۲۰	۲۰	-	۲۰	۲۰	-
بومی				۵۲۰	۵۵	۴۶۵	۵۲۰	۵۵	۴۶۵
کله قوچی، اکبری و قزوینی	۱۵	پسته	بذری	۱۳	۱۰	۳	۱۳	۱۰	۳
کله قوچی، اکبری و قزوینی				۵	۵	-	-	-	-
بومی	۱۶	پسته	بذری	۷	-	۷	۷	۰	۷
بومی و آذشهر				۵	۵	-	-	-	-
زعفران (زنویل تربت حیدریه)	۱۸	گل - محمدی	قلمه	۳	۲	۱	۱	۱	-
آویشن باغی و سایر گیاهان دارویی				۱	.۰/۵	.۰/۵	.۰/۵	.۰/۵	-

جدول ۷- الگوی کشت باغی شهرستان مشگین شهر در سال دوم (۱۳۹۶)

نام محصول	نام	نوع	ارقام						پایه	
			جمع	غیربارور	بارور	جمع	غیربارور	بارور	سطح زیرکشت فعلی (هکتار)	
سبب	۱	بذری	۷۰۶۴	۵۵	۷۰۰۹	۷۰۵۰	۶۴	۶۹۸۶	رد، گلدن و شکی	
رویشی		بذری	۳۴	۲۰	۱۴	۱۴	-	۱۴	شکی، گلدن، اسموتی، استارکریمسون، اسپارتان، گالا و گرانی اسمیت	
گلابی	۲	بذری	۷۴	۶	۶۸	۷۴	۶	۶۸	بومی و نظر	
رویشی		بذری	۱۰	۱۰	-	-	-	-	ویلیام دوشن، بلا دی جنیو، لوئیزین، کوشیا و بومی	
به	۳	بذری	۸۱	۱۰	۷۱	۸۱	۱۶	۶۵	بومی و اصفهان	
رویشی		بذری	۱۰	۱۰	-	-	-	-	بومی و اصفهان	
آلبالو	۴	بذری	۲۱۷	۶	۲۱۱	۲۱۷	۱۲	۲۰۵	بومی و مجارستان	
رویشی		بذری	۲۰	۲۰	-	-	-	-	بومی و مجارستان	
گیلاس	۵	بذری	۳۱۹	۵۰	۲۶۹	۳۱۹	۵۹	۲۶۰	بومی و سیاه مشهد	
رویشی		بذری	۲۰	۲۰	-	-	-	-	تکداشه مشهد و بومی	
گوجه	۶	بذری	۵۵	۲	۵۳	۵۵	۲	۵۳	بومی	
رویشی		بذری	۶	۶	-	-	-	-	برقان و بومی	
آلو	۷	بذری	۷۹	۲	۷۷	۷۹	۲	۷۷	بومی، انت، قطره طلا، سانتاروزا و شابلون	
رویشی		بذری	۱۰	۱۰	-	-	-	-	انت، استانلی، شابلون و بومی	
هلو	۸	بذری	۲۴۱۷	۷	۲۴۱۰	۲۴۳۹	۱۴	۲۴۲۵	بومی، آبرتا، انجیری و قجیل قفانت	
رویشی		بذری	۲۰	۲۰	-	-	-	-	آبرتا، انجیری، اسپرینگ، کرسن و بومی	
زردآلو	۹	بذری	۴۶۸	-	۴۶۸	۴۶۸	-	۴۶۸	بومی و خسین خانی	
رویشی		بذری	۶	۶	-	-	-	-	حسین خانی، ارمستان و بومی	

ادامه جدول ۷

نام محصول	ردیف	پایه	ارقام	سطح زیرکشت فعلی (هکتار)						سطح زیرکشت سال دوم (هکتار)
				جمع	غیربارور	بارور	جمع	غیربارور	بارور	
بومی، ردگلد، سانگلو، ایندوپندانس و سان کینگ	۱۰	شلیل	بذری	۱۰۰۵	۱۵	۹۹۰	۱۰۴۱	۴۱	۱۰۰۰	بومی، ردگلد، سانگلو، ایندوپندانس و سان کینگ
ایندوپندانس، انجیری، ردگلد و بومی				۲۵	۲۵	-	-	-	-	
کشمშی بی دانه، شاهانی، رسمی و صاحبی	۱۱	انگور آبی	قلمه	۲۰۱۷	-	۲۰۱۷	۲۰۱۷	۴	۲۰۱۳	کشمშی بی دانه، شاهانی، رسمی و صاحبی
کشمშی بی دانه سفید، سیاه و قرمز، یاقوتی و پرلت				۱۵	۱۵	-	-	-	-	
کشمშی بی دانه، یاقوتی و رشه	۱۲	انگور دیم	قلمه	۲۰	۱۵	۵	۲۰	۲۰	-	کشمშی بی دانه، یاقوتی و رشه
بومی				۵۵	-	۵۵	۵۵	-	۵۵	
بومی، سنگی و شکوفه	۱۳	بادام آبی	بذری	۳۳	-	۳۳	۳۳	-	۳۳	بومی، سنگی و شکوفه
شکوفه، سهند، نون باریل، آذر و بومی				۶	۶	*	-	-	-	
شکوفه، سهند و آذر	۱۴	بادام دیم	بذری	۲۰	۱۵	۵	۲۰	۲۰	-	شکوفه، سهند و آذر
بومی				۵۲۰	۵۵	۴۶۵	۵۲۰	۵۵	۴۶۵	
کله قوچی، اکبری و قزوینی	۱۵	پسته	بذری	۱۳	۱۰	۳	۱۳	۱۰	۳	کله قوچی، اکبری و قزوینی
کله قوچی، اکبری و قزوینی				۸	۸	-	-	-	-	
بومی	۱۷	گل - محمدی	قلمه	۷	-	۷	۷	-	۷	بومی
بومی و آذشهر				۵	۵	-	-	-	-	
زعفران (زنوتیپ تربت حیدریه)	۱۸	آویشن باعی و سایر گیاهان دارویی		۶	۳	۳	۱	۱	-	زعفران (زنوتیپ تربت حیدریه)
آویشن باعی و سایر گیاهان دارویی				۲	۱	۱	۰/۵	۰/۵	-	

جدول ۸- الگوی کشت باغی شهرستان مشگین شهر در سال سوم (۱۳۹۷)

نام محصول	نام	%	ارقام						پایه	
			جمع	غیربارور	بارور	جمع	غیربارور	بارور	سطح زیرکشت فعلی (هکتار)	
سیب	۱	بذری	۷۰۵۰	۵۰	۷۰۰۰	۷۰۵۰	۶۴	۶۹۸۶	رد، گلدن و شکی	
رویشی		بذری	۴۴	۳۰	۱۴	۱۴	-	۱۴	شکی، گلدن، اسموتی، استارکریمسون، اسپارتان، گالا و گرانی اسمیت	
گلابی	۲	بذری	۷۴	۶	۶۸	۷۴	۶	۶۸	بومی و نظر	
رویشی		بذری	۱۵	۱۵	-	-	-	-	ویلیام دوشن، بلا دی جنیو، لوئیزین، کوشیا و بومی	
به	۳	بذری	۸۱	۵	۷۶	۸۱	۱۶	۶۵	بومی و اصفهان	
رویشی		بذری	۱۵	۱۵	-	-	-	-	بومی و اصفهان	
آلبالو	۴	بذری	۲۱۷	-	۲۱۷	۲۱۷	۱۲	۲۰۵	بومی و مجارستان	
رویشی		بذری	۴۰	۳۰	۱۰	-	-	-	بومی و مجارستان	
گیلاس	۵	بذری	۳۱۹	۴۰	۲۷۹	۳۱۹	۵۹	۲۶۰	بومی و سیاه مشهد	
رویشی		بذری	۴۰	۳۰	۱۰	-	-	-	تکداشه مشهد و بومی	
گوجه	۶	بذری	۵۵	۲	۵۳	۵۵	۲	۵۳	بومی	
رویشی		بذری	۱۰	۱۰	-	-	-	-	برقان و بومی	
آلو	۷	بذری	۷۹	۲	۷۷	۷۹	۲	۷۷	بومی، انت، قطره طلا، سانتاروزا و شابلون	
رویشی		بذری	۱۵	۱۵	-	-	-	-	انت، استانلی، شابلون و بومی	
هلو	۸	بذری	۲۲۸۰	-	۲۲۸۰	۲۴۳۹	۱۴	۲۴۲۵	بومی، آبرتا، انجیری و قجیل قفانت	
رویشی		بذری	۴۰	۴۰	-	-	-	-	آبرتا، انجیری، اسپرینگ، کرسی و بومی	
زردآلو	۹	بذری	۴۶۸	-	۴۶۸	۴۶۸	-	۴۶۸	بومی و خسین خانی	
رویشی		بذری	۱۰	۱۰	-	-	-	-	حسین خانی، ارمستان و بومی	

ادامه جدول ۸

نام محصول	ردیف	پایه	ارقام	سطح زیرکشت سال سوم (هکتار)					
				جمع	غیربارور	بارور	جمع	غیربارور	بارور
بومی، ردگلد، سانگلو، ایندوفندانس و سان کینگ	بذری رویشی	شلیل	۱۰	۹۹۵	۱۵	۹۸۰	۱۰۴۱	۴۱	۱۰۰۰
ایندوفندانس، انجیری، ردگلد و بومی				۴۵	۴۵	-	-	-	-
کشممشی بی دانه، شاهانی، رسمی و صاحبی	کشممشی بی دانه سفید، سیاه و قرمز، یاقوتی و پرلت	قلمه	۱۱	۲۰۱۷	-	۲۰۱۷	۲۰۱۷	۴	۲۰۱۳
کشممشی بی دانه، یاقوتی و رشه				۳۰	۲۵	۵	-	-	-
بومی	بذری	انگور آبی	۱۲	۲۰	۱۰	۱۰	۲۰	۲۰	-
بومی، سنگی و شکوفه				۵۵	-	۵۵	۵۵	-	۵۵
بومی، سهند، نون باریل، آذر و بومی	بذری رویشی	بادام آبی	۱۳	۳۳	-	۳۳	۳۳	-	۳۳
شکوفه، سهند و آذر				۱۰	۱۰	-	-	-	-
بومی	بذری	بادام دیم	۱۴	۲۰	۱۰	۱۰	۲۰	۲۰	-
کله قوچی، اکبری و قزوینی				۵۲۰	۲۵	۴۹۵	۵۲۰	۵۵	۴۶۵
کله قوچی، اکبری و قزوینی	بذری	پسته	۱۵	۱۳	۱۰	۳	۱۳	۱۰	۳
کله قوچی، اکبری و قزوینی				۱۲	۱۲	-	-	-	-
بومی	قلمه	گل - محمدی	۱۷	۷	-	۷	۷	۰	۷
بومی و آذربشهر				۱۵	۱۵	-	-	-	-
زعفران (زنویل تربت حیدریه)	آویشن باعی و سایر گیاهان دارویی		۱۸	۱۰	۴	۶	۱	۱	-
آویشن باعی و سایر گیاهان دارویی				۴	۲	۲	۰/۵	۰/۵	-

جدول ۹- الگوی کشت باغی شهرستان مشگین شهر در سال چهارم (۱۳۹۸)

نام محصول	نام	نوع	پایه	ارقام	سطح زیرکشت سال چهارم (هکتار)					
					جمع	غیربارور	بارور	جمع	غیربارور	بارور
سیب	۱	بذری	رد، گلدن و شکی		۷۰۶۴	۴۵	۷۰۱۹	۷۰۵۰	۶۴	۶۹۸۶
گلابی	۲	رویشی	شکی، گلدن، اسموتی، استارکریمسون، اسپارتان، گالا و گرانی اسمیت		۶۴	۴۰	۲۴	۱۴	-	۱۴
به	۳	بذری	بومی و نظر		۷۴	۶	۶۸	۷۴	۶	۶۸
آلبالو	۴	رویشی	بومی و مجارستان و بیلیام دوشن، بلا دی جنیو، لونیزین، کوشیا و بومی		۲۵	۲۵	-	-	-	-
گیلاس	۵	بذری	بومی و اصفهان		۸۱	-	۸۱	۸۱	۱۶	۶۵
گوجه	۶	رویشی	بومی و اصفهان		۲۵	۲۰	۵	-	-	-
آلو	۷	بذری	بومی و مجارستان		۲۱۷	-	۲۱۷	۲۱۷	۱۲	۲۰۵
هلو	۸	رویشی	بومی و مجارستان		۷۰	۴۰	۳۰	-	-	-
زردآلو	۹	بذری	بومی و سیاه مشهد		۳۱۹	۳۰	۲۸۹	۳۱۹	۵۹	۲۶۰
		رویشی	تکداشه مشهد و بومی		۷۰	۴۰	۳۰	-	-	-
		بذری	بومی		۵۵	۲	۵۳	۵۵	۲	۵۳
		رویشی	برقان و بومی		۱۴	۱۴	-	-	-	-
		بذری	بومی، انت، قطره طلا، سانتاروزا و شابلون		۷۹	۲	۷۷	۷۹	۲	۷۷
		رویشی	انت، استانلی، شابلون و بومی		۲۵	۲۰	۵	-	-	-
		بذری	بومی، آبرتا، انجیری و قجیل قفانت		۲۳۵۰	-	۲۳۵۰	۲۴۳۹	۱۴	۲۴۲۵
		رویشی	آبرتا، انجیری، اسپرینگ، کرسن و بومی		۶۵	۵۵	۱۰	-	-	-
		بذری	بومی و خسین خانی		۴۶۸	-	۴۶۸	۴۶۸	-	۴۶۸
		رویشی	حسین خانی، ارمستان و بومی		۱۴	۱۴	-	-	-	-

ادامه جدول ۹

نام محصول	ردیف	پایه	ارقام	سطح زیرکشت سال چهارم (هکتار)					
				جمع	غیربارور	بارور	جمع	غیربارور	بارور
بومی، ردگلد، سانگلو، ایندوبندانس و سان کینگ	۱۰	بذری	شلیل	۹۷۱	۱۱	۹۶۰	۱۰۴۱	۴۱	۱۰۰۰
ایندوبندانس، انجیری، ردگلد و بومی		رویشی		۸۰	۶۵	۱۵	-	-	-
کشممشی بی دانه، شاهانی، رسمی و صاحبی	۱۱	قلمه	انگور آبی	۲۰۱۷	-	۲۰۱۷	۲۰۱۷	۴	۲۰۱۳
کشممشی بی دانه سفید، سیاه و قرمز، یاقوتی و پرلت		قلمه		۴۵	۳۵	۱۰	-	-	-
کشممشی بی دانه، یاقوتی و رشه	۱۲	قلمه	انگور دیم	۲۰	۵	۱۵	۲۰	۲۰	-
بومی		بذری		۵۵	-	۵۵	۵۵	-	۵۵
بومی، سنگی و شکوفه	۱۳	بذری	بادام آبی	۳۳	-	۳۳	۳۳	-	۳۳
شکوفه، سهند، نون باریل، آذر و بومی		رویشی		۱۴	۱۴	-	-	-	-
شکوفه، سهند و آذر	۱۴	بذری	بادام دیم	۲۰	-	۲۰	۲۰	۲۰	-
بومی		بذری		۵۲۰	۱۰	۵۱۰	۵۲۰	۵۵	۴۶۵
کله قوچی، اکبری و قزوینی	۱۵	بذری	پسته	۱۳	۱۰	۳	۱۳	۱۰	۳
کله قوچی، اکبری و قزوینی		بذری		۱۵	۱۵	-	-	-	-
بومی	۱۷	قلمه	گل - محمدی	۷	-	۷	۷	۰	۷
بومی و آذربایجان		قلمه		۲۵	۲۰	۵	-	-	-
زعفران (زنوتیپ تربت حیدریه)	۱۸			۱۵	۵	۱۰	۱	۱	-
آویشن باغی و سایر گیاهان دارویی	۱۹			۷	۳	۴	۰/۵	۰/۵	-

جدول ۱۰- الگوی کشت باغی شهرستان مشگین شهر در سال پنجم (۱۳۹۹)

ردیف	نام محصول	پایه	ارقام					
			سطح زیرکشت سال پنجم (هکتار)		سطح زیرکشت فعلی (هکتار)		جمع	
جمع	غیربارور	بارور	جمع	غیربارور	بارور	جمع	غیربارور	بارور
۱	سیب	بذری	رد، گلدن و شکی					
			۷۰۵۰	۴۰	۷۰۱۰	۷۰۵۰	۶۴	۶۹۸۶
۲	گلابی	بذری	شکی، گلدن، اسموتی، استارکریمسون، اسپارتان، گالا و گرانی اسمیت					
			۸۴	۵۰	۳۴	۱۴	-	۱۴
۳	به	بذری	بومی و نظر					
			۷۴	-	۷۴	۷۴	۶	۶۸
۴	آلبالو	بذری	بومی و اصفهان					
			۴۰	۳۵	۵	-	-	-
۵	گیلاس	بذری	بومی و مجارستان					
			۲۱۷	-	۲۱۷	۲۱۷	۱۲	۲۰۵
۶	گوجه	بذری	بومی و سیاه مشهد					
			۱۰۰	۶۰	۴۰	-	-	-
۷	آلو	بذری	بومی و سیاه مشهد و بومی					
			۳۱۹	۲۰	۲۹۹	۳۱۹	۵۹	۲۶۰
۸	هلو	بذری	برقان و بومی					
			۲۳	۲۰	۳	-	-	-
۹	زردآلو	بذری	بومی، آنت، قطره طلا، سانتاروزا و شابلون					
			۷۹	-	۷۹	۷۹	۲	۷۷
۱۰	زردآلو	بذری	انت، استانی، شابلون و بومی					
			۴۰	۳۰	۱۰	-	-	-
۱۱	هلو	بذری	بومی، آبرتا، انجیری و قجریل قانات					
			۲۳۰۰	-	۲۳۰۰	۲۴۳۹	۱۴	۲۴۲۵
۱۲	زردآلو	بذری	آلبرتا، انجیری، اسپرینگ، کرست و بومی					
			۱۰۵	۸۵	۲۰	-	-	-
۱۳	زردآلو	بذری	بومی و حسین خانی					
			۴۶۸	-	۴۶۸	۴۶۸	-	۴۶۸
۱۴	زردآلو	بذری	حسین خانی، ارمنستان و بومی					
			۲۰	۲۰	-	-	-	-

ادامه جدول ۱۰

ردی:	نام محصول	پایه	ارقام	سطح زیرکشت سال پنجم (هکتار)					
				جمع	غیربارور	بارور	جمع	غیربارور	بارور
۱۰	شلیل	بذری	بومی، ردگلد، سانگلو، ایندوبندانس و سان کینگ	۹۳۰	-	۹۳۰	۱۰۴۱	۴۱	۱۰۰۰
				۱۲۵	۸۵	۴۰	-	-	-
۱۱	انگور آبی	قلمه	کشمی بی دانه، شاهانی، رسمی و صاحبی	۲۰۱۷	-	۲۰۱۷	۲۰۱۷	۴	۲۰۱۳
				۶۰	۴۵	۱۵	-	-	-
۱۲	انگور دیم	قلمه	کشمی بی دانه سفید، سیاه و قرمز، یاقوتی و پرلت	۲۰	-	۲۰	۲۰	۲۰	-
				۵۵	-	۵۵	۵۵	-	۵۵
۱۳	بادام آبی	بذری	بومی، سنگی و شکوفه	۳۳	-	۳۳	۳۳	-	۳۳
				۲۳	۲۰	۳	-	-	-
۱۴	بادام دیم	بذری	شکوفه، سهند، نون باریل، آذر و بومی	۲۰	-	۲۰	۲۰	۲۰	-
				۵۲۰	-	۵۲۰	۵۲۰	۵۵	۴۶۵
۱۵	پسته	بذری	کله قوچی، اکبری و قزوینی	۱۳	۱۰	۳	۱۳	۱۰	۳
				۲۰	۲۰	-	-	-	-
۱۶	پسته	بذری	کله قوچی، اکبری و قزوینی	۷	-	۷	۷	-	۷
				۴۵	۳۰	۱۵	-	-	-
۱۷	گل محمدی	قلمه	بومی و آذربایجان	۲۱	۶	۱۵	۱	۱	-
				۱۱	۴	۷	۰/۵	۰/۵	-
۱۸	زعفران (ژنوتیپ تربت حیدریه)								
۱۹	آویشن باغی و سایر گیاهان دارویی								

جدول ۱۱- برنامه پنج ساله الگوی کشت محصولات زراعی و باغی شهرستان مشگین شهر در بخش آموزش و ترویج

نوع فعالیت	سال پایه ۱۳۹۴	سال اول ۱۳۹۵	سال دوم ۱۳۹۶	سال سوم ۱۳۹۷	سال چهارم ۱۳۹۸	سال پنجم ۱۳۹۹
آموزش و توانمندسازی بهرهبرداران (بیک روزه - نفر روز)	۱۲۰۰	۱۲۵۰	۱۳۰۰	۱۳۵۰	۱۴۰۰	۱۵۰۰
آموزش و توانمندسازی بهرهبرداران (سه روزه - نفر روز)	۵۰۰	۶۰۰	۷۰۰	۸۰۰	۸۵۰	۹۰۰
آموزش مهارتی (نفر روز)	۲۱۰۰	۲۲۰۰	۲۳۰۰	۲۴۰۰	۲۵۰۰	۲۶۰۰
احداث سایتهای الگویی (مورد)	۱	۲	۳	۴	۵	۶
برگزاری برنامه‌ی روز مزروعه (مورد)	۳	۴	۵	۶	۷	۸
برگزاری برنامه‌ی فقهه انتقال یافته‌های تحقیقاتی (مورد)	۲	۳	۴	۵	۶	۷
اجرای طرح‌های تحقیقی و ترویجی (مورد)	-	۱	۲	۲	۲	۲
بازدیدهای فنی ترویجی داخل استان (مورد)	۳	۵	۷	۸	۱۰	۱۱
بازدیدهای فنی ترویجی خارج از استان (مورد)	۱	۲	۲	۳	۴	۴
تپیه و توزیع اطلاعیه و بروشور ترویجی (برگ)	۴۰۰۰	۴۵۰۰	۵۰۰۰	۵۵۰۰	۶۰۰۰	۶۵۰۰
توزیع بسته‌های آموزشی و سی دی (حلقه)	۳۰۰	۴۰۰	۵۰۰	۶۰۰	۷۰۰	۸۰۰
تپیه پوستر و نشریات ترویجی (عنوان)	۳	۴	۴	۵	۵	۵
تپیه و پخش برنامه تلویزیونی (دقیقه)	۱۲۰	۱۳۵	۱۵۰	۱۶۵	۱۸۰	۱۹۵
تپیه و پخش برنامه رادیویی (دقیقه)	۱۵۰	۱۸۰	۲۰۰	۲۲۰	۲۴۰	۲۶۰
تپیه فیلم آموزشی (عنوان)	۲	۳	۳	۵	۶	۷
آموزش‌های انفرادی (نفر روز)	۱۶۱۰۰	۱۶۵۰۰	۱۷۰۰۰	۱۷۵۰۰	۱۸۰۰۰	۱۸۵۰۰
کانون یادگیری و انتقال دانش	-	۱	۲	۲	۲	۳
اجرای IPM/FFS (مورد)	۱	۲	۲	۳	۴	۵
اجرای پروژه اشتغال‌زا (مورد)	۲	۲	۳	۴	۵	۶
استفاده از سیستم اطلاع‌رسانی پامکی (مورد)	۴	۵	۶	۷	۸	۹

**جدول ۱۲ - برگزاری نمایشگاه‌های سالانه
با هدف انتقال دانش و فناوری به بهره‌برداران و کارشناسان**

ردیف	مناسبت	محل برگزاری نمایشگاه
۱	هفته جهاد کشاورزی	سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل
۲	هفته پژوهش	دانشگاه محقق اردبیلی
۳	هفته دولت	سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل
۴	دهه مبارکه فجر	شهرستان مشگین شهر

جدول ۱۳ - توسعه روش‌های نوین آبیاری در شهرستان مشگین شهر

هکتار

سال	بارانی	قطراهای (تیپ)	ثقلی کم‌فشار
۱۳۹۴	۲۹۴	۶۳۵/۹	۵
۱۳۹۵	۳۹۴	۸۳۵/۹	۵
۱۳۹۶	۴۹۴	۱۰۳۵	۵
۱۳۹۷	۵۹۴	۱۲۳۵	۵
۱۳۹۸	۶۹۴	۱۴۳۵	۵
۱۳۹۹	۷۹۴	۱۶۳۵	۵

دستاوردهای اجرای الگوی کشت شهرستان مشگین شهر

- تعیین الگوی کشت شهرستان مشگین شهر با لحاظ نمودن استفاده بهینه از منابع تولید و مدیریت صحیح آنها ضمن رعایت مسائل زیست محیطی و تولید پایدار
- رعایت تناسب بین سطوح اراضی زراعی و باغی شهرستان مشگین شهر با لحاظ نمودن ظرفیت نسبی کشت آنها و حفظ پتانسیل و شرایط تولید
- انتخاب محصولات زراعی و باغی که از نظر اقلیمی با شرایط منطقه سازگاری کامل داشته و از نظر اقتصادی نیز دارای مزیت بوده و نسبت به محدودیتها و امکانات موجود قابلیت مدیریت سهلتری داشته باشند.
- تضمین امنیت غذایی و پایداری تولید
- افزایش راندمان محصولات زراعی و باغی در واحد سطح
- حمایت موثر از تولید و صادرات محصولات کشاورزی به ویژه محصولات باغی
- حفاظت از منابع آب و خاک و افزایش بهرهوری عوامل تولید
- توسعه زیرکشت محصولات زراعی و باغی با استفاده از سیستم‌های نوین آبیاری
- ارتقای ضریب بهرهوری آب در تولید محصولات کشاورزی و بهره‌برداری اصولی و بهینه از سایر نهاده‌های تولید
- گسترش روحیه تعاون و یکپارچه‌سازی اراضی زیرکشت محصولات کشاورزی به منظور توزیع مناسب‌تر خدمات، نهاده‌ها، حمایت‌های بیشتر از تولیدکنندگان و کنترل مدیریت
- استفاده از مشارکت‌های مردمی در اجرای برنامه‌های آموزشی
- ایجاد روحیه پذیرش کشت محصولات از پیش تعیین شده در کشاورزان

- ۱۳- گسترش صنایع مرتبط با بخش کشاورزی
- ۱۴- اصلاح و بهینه‌سازی الگوی مصرف آب کشاورزی
- ۱۵- ایجاد اشتغال
- ۱۶- کاهش ریسک تولید و افزایش قابلیت مقابله با بحران‌های خشکسالی و کمبود آب
- ۱۷- کاهش هزینه‌های تولید و اقتصادی‌تر کردن تولید محصولات کشاورزی
- ۱۸- فقرزادی و افزایش درآمد تولیدکنندگان خرد بخش کشاورزی
- ۱۹- ایجاد سیستم و بانک اطلاعاتی جامع برای شهرستان مشگین شهر

پیشنهادات

- با عنایت به احداث سدهای جدید، تبدیل اراضی دیم به اراضی آبی به شرط رعایت الگوی کشت و استفاده از روش‌های نوین آبیاری
- توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی و فرآوری محصولات باگی
- بیمه باگات میوه بر منابع درآمد حاصل از تولید
- گسترش فرهنگ بیمه محصولات کشاورزی
- بکارگیری فارغ‌التحصیلان متخصص بیکار تحت عنوان مشاورین فنی و کارشناسان ناظر در بخش کشاورزی
- سرمایه‌گذاری در جهت تبدیل باگات سنتی به مدرن
- اعطای تسهیلات بانکی کم‌بهره و بلندمدت
- اجرای طرح‌های پیشگیری نظیر استفاده از ارقام متحمل، ماشین‌های مولد باد، پلارهای باگی، آبیاری بارانی و... با استفاده از حمایت‌های دولتی و مشارکت باگداران
- انجام مطالعات و تهییه نقشه‌های پهنه‌بندی خطر وقوع سرمازدگی و تگرگ-
- زدگی و اعمال مدیریت ریسک براساس نتایج مطالعات علمی
- افزایش ضریب و درجه مکانیزاسیون و حذف ماشین‌آلات و ادوات فرسوده
- گسترش برنامه‌های پیش‌آگاهی
- آموزش و اطلاع‌رسانی در سطوح مختلف به باگداران جهت کشت و استفاده از ارقام متحمل در برابر سرما با توجه به اقلیم و الگوی کشت هر منطقه
- تشکیل اتحادیه‌ها و عضویت بهره‌برداران بخش کشاورزی در صندوق حمایت از توسعه بخش کشاورزی و نظامهای صنفی

منابع مورد استفاده

- ۱- بی‌نام، ۱۳۹۱. خلاصه اطلاعات سیمای استان اردبیل. وزارت جهاد کشاورزی، دفتر هماهنگی امور استان‌ها. ۱۱ ص.
- ۲- حسن‌پناه، د.، خ. نیکشاد، ع. سروی و ح. کربلائی خیاوی. ۱۳۹۴. برنامه بهینه-سازی الگوی کشت محصولات زراعی و باگی استان اردبیل. مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی سازمان جهاد کشاورزی استان اردبیل. نشریه فنی شماره ۳۸.

Ministry of Agriculture Jihad
Jihad Agricultural Organization of Ardabil Province
Agricultural Extension Coordination Management

Ministry of Agriculture Jihad
Agricultural Research, Education and Extension Organization
Ardabil Agriculture and Natural Resources Research and
Education Centre

Five Years Program of Cropping Pattern of Field Crops and Horticultural Production of Meshginshahr Region

Authors

Davoud Hassanpanah, *PhD*
Alireza Khajavi, *MSc*
Hossein Karbalaei Khiavi, *PhD*
Ahmmad Shahriar, *MSc*
Yousef Jahani, *MSc*
Magsoud Ziachehreh, *BSc*

Technical Manual, Number 61, 2015